

КОНЦЕПТ «НЕПРАВДА» В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Д.С. Щипачова

Національний технічний університет України «КПІ»

Дана робота присвячена виявленню універсальних закономірностей репрезентації концепту НЕПРАВДА в англійській мовній картині світу.

Актуальність дослідження зумовлена недостатнім вивченням концепту НЕПРАВДА на міжмовному матеріалі з позицій лінгвокогнітивного аналізу і, зокрема, недостатньою увагою до асоціативних зв'язків концепту НЕПРАВДА з іншими концептами. Важливість дослідження концепту зумовлена його роллю в житті людини: концептуальна система, або картина світу, по суті, є спосіб та результат інтерпретації оточуючої дійсності. Вивчення мовних репрезентацій концепту на сьогодні є найбільш ефективним способом його експлікації. Це особливо важливо, коли мова йде про концепти високого ступеня абстракції, у змісті яких велику роль має емоційно-оцінний компонент. Особливий інтерес в цьому плані має концепт НЕПРАВДА, що реалізується в комунікації та має велику кількість суперечливих оцінок та емоцій.

Теоретичною базою дослідження стали постулати, що розроблялися в наступних галузях науки: в галузі когнітивної лінгвістики та концептуального аналізу, що представлені в дослідженнях Н.Н. Болдирева, О.С. Кубрякової, З.Д. Попової, О.Н. Прохорової, І.А. Стерніна, Л.А. Фуре, R. Jackendoff, W. Croft, A. Cruse, S. Marmaridou, F. Ungerer та ін.; в галузі дослідження мовної картини світу, що знайшли відображення в працях Ю.Д. Апресяна, Н.Д. Арутюнової, А. Вежбицької, В.А. Маслової, Б.А. Серебреннікова, J. Zinkert та ін.; в галузі когнітивної психології, а також психології та концептуальних дослідженнях неправди, що сформульовані в роботах В.В. Знакова, О.І. Морозової, Ю.В. Щербатих, Р. Солсо, Р. Ekman, В. DePaulo, Е. Sweetser та ін.

Теоретична значущість роботи складається в тому, що її результати роблять певний внесок в подальший розвиток теорії семантичного поля у русі когнітивістики та у вивчення системної організації концепту НЕПРАВДА та можуть бути використані для вивчення інших концептів. Можливість використання представлених в роботі положень та методів дослідження до інших мов, а також виявлення закономірностей представлень про феномен неправди на лінгвістичному та ментальному рівнях зумовлює її значущість як для теорії мови, так і для теорії міжкультурної комунікації.

НЕПРАВДА - складний абстрактний концепт, у змісті якого велика роль оцінного компоненту та ситуативного фактору. Універсальною когнітивно-психологічною основою суперечливості сприйняття та оцінки обману є внутрішній конфлікт (когнітивний дисонанс), що зумовлює різноманітність зв'язків концепту НЕПРАВДА з іншими концептами в картині світу різних мов. У світі розширення міжкультурних контактів не викликає сумнівів важливості міжмовних досліджень в експлікації універсальної лінгвістичної та когнітивної

інформації, яку несуть носії різних культур. Однак було виявлено, що концепт НЕПРАВДА недостатньо вивчений в рамках лінгвокогнітивного напрямку.

Специфіка НЕПРАВДИ як концепту високого ступеня абстракції, що виникає та функціонує лише в людському спілкуванні, складається в високій значущості прагматичного, емоційно - ціннісного компонента, ситуативного та суб'єктивного факторів в його змісті. Універсальною когнітивно-психологічною базою феномену неправди є внутрішній конфлікт (когнітивний дисонанс), що виявляє креативність його концептуалізації та категоризації та різноманітність асоціативних кореляцій певного концепту в картині світу носіїв мов, що вивчаються.

Література:

1. Кубрякова, Е.С. Номинативный аспект речевой деятельности Текст. / Е.С. Кубрякова / Отв. ред. Б.А. Серебренников. – М.: Издательство ЛКИ, 2008. – 160 с.
2. Попова, З.Д. Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях Текст. / З.Д. Попова, И.А. Стернин. Воронеж: Издательство Воронеж. гос. ун-та, 1999. – 30 с.
3. Федюнина, И.Э. Концепт «обман» в русской, английской и немецкой языковых картинах мира, репрезентируемых фразеологизмами. Текст.: дисс. канд. филол. наук/ И.Э. Федюнина. Белгород, 2009. – 200 с.
4. Фуре, Л.А. Синтаксически репрезентированные концепты Текст.: Монография / Л.А. Фуре. Тамбов: Издательство ТГУ им. Г.Р. Державина, 2004. – 166 с.
5. Cruse, A. Meaning in Language. An Introduction to Semantics and Pragmatics Text. / A. Cruse. Oxford: Oxford University Press, 2000. – 424 p.
6. Eckman, P. Basic Emotions Text. / P: Eckman // The Handbook of Cognition and Emotion. Sussex: John Wiley & Sons, Ltd, 1999. – P. 45-60.